

Część 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego

Zasady ustalania subwencji ogólnych dla jednostek samorządu terytorialnego na 2005 r. regulowała ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. nr 203, poz. 1966 oraz z 2005 r. nr 249, poz. 2104).

Wykonanie wydatków w 2005 r. w części Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, przedstawia następujące zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2004 r.	Ustawa budżetowa na 2005 r.	Budżet po zmianach	Wykonanie 2005 r.	5:4	5:2
	w tys. złotych				%%	
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem:	31.387.014	32.356.602	32.486.693	32.486.690	100,0	103,5
Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	25.082.854	25.917.111	26.097.496	26.097.496	100,0	104,0
Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	585.906	388.740	391.884	391.884	100,0	66,9
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	3.449.770	3.698.876	3.676.214	3.676.214	100,0	106,6
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów	649.123	644.725	644.725	644.724	100,0	99,3
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw	499.288	438.972	438.972	438.971	100,0	87,9
Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin	110.183	60.916	10.176	10.176	100,0	9,2
Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	259.246	385.970	405.843	405.842	100,0	156,5
Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów	450.813	506.782	506.782	506.782	100,0	112,4
Część regionalna subwencji ogólnej dla województw	299.668	314.510	314.510	314.510	100,0	105,0
Różne rozliczenia finansowe	163	-	91	91	100,0	55,8

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego składa się z:

- części wyrównawczej dla gmin, powiatów i województw,
- części oświatowej dla gmin, powiatów i województw,
- części równoważącej dla gmin i powiatów,
- części regionalnej dla województw.

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

Część oświatowa subwencji ogólnej ustalana jest na finansowanie zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572 z późn. zm.), w szczególności na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek, a także dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz przez osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 27 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych (art. 28 ust. 1).

Stosownie do postanowień art. 28 i 72 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2005 uwzględniono wzrost – w stosunku do roku bazowego (2004) – nakładów na finansowanie wydatków bieżących szkół i placówek oświatowych finansowanych (dotowanych) z budżetów jednostek samorządu terytorialnego z tytułu skutków:

- uzyskania przez nauczycieli kolejnych stopni awansu zawodowego,
- zwiększenia liczby godzin zajęć dydaktycznych w związku z wdrożeniem nowych ramowych planów nauczania:
 - od 1 września 2002 r.: w 3-letnich liceach ogólnokształcących, 3-letnich liceach profilowanych, 4-letnich technikach oraz zasadniczych szkołach zawodowych o 3-letnim okresie nauczania,
 - od 1 września 2004 r.: w 2-letnich uzupełniających liceach ogólnokształcących dla absolwentów ZSZ oraz 3-letnich technikach uzupełniających dla absolwentów ZSZ,
- wdrażanej od 1 września 2005 r. czwartej godziny obowiązkowych zajęć z wychowania fizycznego dla uczniów klas gimnazjalnych oraz skutków przechodzących (za 8 miesięcy) wdrożonej od 1 września 2004 r. czwartej godziny zajęć z WF dla uczniów klas V i VI szkół podstawowych,
- realizacji nowego zadania w zakresie kształcenia specjalnego – wczesne wspomaganie rozwoju dziecka,
- kontynuowania kształcenia w funkcjonujących od 1 września 2004 r. uzupełniających liceach ogólnokształcących dla młodzieży,

- utworzenia od 1 września 2005 r. nowego typu szkoły policealnej dla absolwentów liceum profilowanego.

Część oświatowa subwencji ogólnej na 2005 r. dla jednostek samorządu terytorialnego - ustalona w wysokości 25.917.111 tys. zł - wzrosła w porównaniu z rokiem 2004 nominalnie o 3,33 %.

Z ogólnej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na 2005 r. – zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – wyłączona została kwota 155.504 tys. zł (po zaokrągleniach), stanowiąca 0,6% rezerwę tej części subwencji.

Po odliczeniu 0,6% rezerwy, pomiędzy poszczególne szczeble jednostek samorządu terytorialnego rozdzielono kwotę 25.761.607 tys. zł.

Kwota części oświatowej subwencji ogólnej na 2005 r. została rozdzielona dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego według algorytmu, określonego w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 28 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2005 (Dz. U. nr 286, poz. 2878).

Wydzielona z kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na 2005 r., 0,6% rezerwa tej części subwencji w trakcie roku budżetowego uległa zwiększeniu do łącznej wysokości 172.803 tys. zł, tj. o kwotę 17.299 tys. zł w wyniku zmniejszenia części oświatowej subwencji ogólnej 20 jednostkom samorządu terytorialnego, tj.:

- 6 gminom na kwotę – 436 tys. zł,
- 8 powiatom na kwotę – 3.789 tys. zł,
- 5 miastom na prawach powiatu na kwotę – 13.049 tys. zł,
- 1 województwu na kwotę – 25 tys. zł.

W myśl art. 37 ust. 3 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, kwoty części oświatowej subwencji ogólnej uzyskane przez jednostkę samorządu terytorialnego nienależnie w roku 2005, podlegają zwrotowi do budżetu państwa i zwiększają kwotę rezerwy tej części subwencji.

Ponadto, w 2005 r. Minister Finansów dokonał zmian w budżecie państwa na 2005 r., polegających na zwiększeniu części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego łącznie o kwotę 180.385 tys. zł, z czego:

- o 130.000 tys. zł - w związku z art. 48 ustawy budżetowej na rok 2005, w którym zostało zawarte upoważnienie dla ministra właściwego do spraw finansów do utworzenia rezerwy celowej z wydatków zablokowanych na podstawie art. 100 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia

26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. nr 15, poz. 148, z późn. zm.), z przeznaczeniem w pierwszej kolejności, na zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej do kwoty 300.000 tys. zł a pozostałych oszczędności na uzupełnienie dotacji dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w celu zapewnienia płynności wypłat świadczeń gwarantowanych przez państwo,

- o 50.385 tys. zł – z niewykorzystanych środków części rekompensującej subwencji ogólnej dla gmin na wyrównanie ubytku dochodów wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków położonych na terenie specjalnych stref ekonomicznych. W ten sposób spełniono postulat - zawarty w art. 48 ustawy budżetowej na rok 2005 - dotyczący przeznaczenia niewykorzystanych środków na zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej.

Z kwoty 180.385 tys. zł wydzielono 0,6% rezerwy, co stanowi kwotę 1.082 tys. zł, która powiększyła kwotę rezerwy (tj. kwotę 172.803 tys. zł) części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2005, która w efekcie końcowym wyniosła 173.885 tys. zł.

W świetle zapisów art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwą części oświatowej subwencji ogólnej dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego. Podział rezerwy tej części subwencji następuje nie później niż do dnia 30 listopada każdego roku.

Do dnia 30 listopada 2005 r. zgodnie z „Kryteriami podziału 0,6% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2005”, Minister Finansów – na wniosek Ministra Edukacji Narodowej i Sportu, a od dnia 31 października 2005 r. Ministra Edukacji i Nauki – rozdysponował dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego środki w wysokości 173.885 tys. zł (co stanowi 100% środków 0,6% rezerwy), przyznając:

- gminom – 81.910 tys. zł (1.149 jednostek),
w tym dla:
 - gmin wiejskich – 49.650 tys. zł (709 jednostek),
 - gmin miejskich – 10.318 tys. zł (129 jednostek),
 - gmin miejsko-wiejskich – 21.942 tys. zł (311 jednostek),
- powiatom – 41.645 tys. zł (242 jednostki),
- miastom na prawach powiatu – 26.724 tys. zł (57 jednostek),
- województwom – 23.606 tys. zł (13 jednostek),

na następujące tytuły:

- korekty z tytułu błędów statystycznych – 15,5%,

- dofinansowanie wzrostu zadań edukacyjnych w I półroczu roku budżetowego 2005 polegającego na zwiększeniu łącznej liczby uczniów (wychowanków) w szkołach i placówkach prowadzonych (dotowanych) przez jednostki samorządu terytorialnego w wyniku utworzenia nowych szkół, oddziałów lub placówek – 2,8%,
- dofinansowanie wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych od 1 września 2005 r., polegającego na wzroście łącznej liczby uczniów (wychowanków) w szkołach i placówkach oświatowych w wyniku utworzenia nowych szkół, oddziałów lub placówek oświatowych – 1,7%,
- likwidacja szkód w szkołach i placówkach oświatowych wywołanych zdarzeniami losowymi – 27,2%,
- dofinansowanie kosztów odpraw dla nauczycieli zwalnianych w trybie art. 20 Karty Nauczyciela – 16,4%,
- dofinansowanie wyposażenia nowowytbudowanych obiektów szkół i placówek oświatowych oraz nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku modernizacji lub adaptacji, w sprzęt szkolny i pomoce naukowe – 36,4%.

Ponadto, na podstawie art. 28 ust. 5 ww. ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz na wniosek Ministra Edukacji i Nauki, Minister Finansów dokonał zwiększenia jednostkom samorządu terytorialnego kwot części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2005 na łączną kwotę 179.303 tys. zł – z tego dla:

- gmin – 50.169 tys. zł,
w tym dla:
 - gmin wiejskich – 7.253 tys. zł,
 - gmin miejskich – 21.908 tys. zł,
 - gmin miejsko-wiejskich – 21.008 tys. zł,
- powiatów – 66.823 tys. zł,
- miast na prawach powiatu – 58.542 tys. zł,
- województw – 3.769 tys. zł.

Podział kwoty 179.303 tys. zł między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego został dokonany na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 7 grudnia 2005 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu podziału części oświatowej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2005 (Dz. U. nr 242, poz. 2039).

Sposób podziału dodatkowych środków, o które została zwiększona część oświatowa subwencji ogólnej na rok 2005, został pozytywnie zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Część oświatowa subwencji ogólnej, przekazywana była w dwunastu ratach miesięcznych w terminach ustawowych, tj. do 25 dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty wynagrodzeń, z tym że rata za marzec wynosiła 2/13 ogólnej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej.

Według stanu na koniec 2005 r., na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 26.097.496 tys. zł, tj. 100% planu rocznego części oświatowej subwencji ogólnej, z tego dla:

- gmin – 12.139.543 tys. zł,
w tym dla:
 - gmin wiejskich – 6.026.388 tys. zł,
 - gmin miejskich – 2.217.448 tys. zł,
 - gmin wiejsko-miejskich – 3.895.707 tys. zł,
- powiatów – 5.542.281 tys. zł,
- miast na prawach powiatów – 7.851.195 tys. zł,
- województw – 564.477 tys. zł.

Subwencja ogólna dla gmin

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin została zaplanowana w ustawie budżetowej w wysokości 3.698.876 tys. zł. Składa się ona z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Podstawę do ustalenia wysokości kwoty podstawowej na 2005 r. stanowiły dane ze sprawozdań z wykonania podstawowych dochodów podatkowych gminy za 2003 r., z uwzględnieniem korekt, złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia 30 czerwca 2004 r. oraz dane o liczbie mieszkańców według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r., ustalonej przez Główny Urząd Statystyczny.

Kwotę podstawową otrzymały gminy, w których dochód na 1 mieszkańca był niższy od 92% średniego dochodu na 1 mieszkańca kraju. W 2005 r. kwotę podstawową otrzymało 1.965 gmin, z tego: 129 miast, 450 miast i gmin oraz 1.386 gmin.

Wysokość kwoty uzupełniającej uzależniona była od gęstości zaludnienia w gminie, w relacji do średniej gęstości zaludnienia w kraju (w 2003 r. średnia gęstość zaludnienia w kraju wynosiła 122 osoby na 1 km²) i dochodów podatkowych gminy na 1 mieszkańca.

Kwotę uzupełniającą otrzymały tylko te gminy, w których gęstość zaludnienia, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. (art. 2 pkt 11 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego), była niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy był niższy niż 150% średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca kraju. W 2005 r. kwotę uzupełniającą otrzymało 1.827 gmin, z tego: 11 miast, 429 miast i gmin oraz 1.387 gmin.

Zgodnie z art. 20 ust. 9 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – dla gmin, w których wskaźnik dochodów podatkowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest wyższy od 150% analogicznego wskaźnika ustalonego łącznie dla wszystkich gmin w kraju, kwoty uzupełniające, wchodzące w skład części wyrównawczej subwencji ogólnej, są naliczane (lecz nie są przekazywane gminom) i zwiększają część równoważącą dla gmin.

W związku z powyższym, w 2005 r. część wyrównawczą subwencji ogólnej dla gmin zmniejszono o kwotę 19.873 tys. zł, tj. do kwoty 3.679.003 tys. zł.

W 2005 r. Minister Finansów – na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – zmniejszył, o środki nienależne, część wyrównawczą subwencji ogólnej na 2005 r. dla 87 gmin łącznie o kwotę 2.789 tys. zł. Środki te – stosownie do postanowień art. 36 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy – podlegały potrąceniu z kolejnych rat lub zwrotowi do budżetu państwa i zwiększyły rezerwę subwencji ogólnej w zakresie kwoty, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1 tej ustawy. Wszystkie nienależne kwoty części wyrównawczej subwencji ogólnej na 2005 r. zostały potrącone, bądź zwrócone w terminie umożliwiającym przeniesienie ich do ww. rezerwy i rozdysponowanie między jednostki samorządu terytorialnego.

Tak więc, część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin na 2005 r., ujęta w ustawie budżetowej na rok 2005 po zmianach, wynosiła 3.676.214 tys. zł.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej, przekazywana była w dwunastu ratach miesięcznych - w terminie do 15 dnia każdego miesiąca, czyli w terminach ustawowych. Na rachunki budżetów gmin z tego tytułu została przekazana kwota 3.676.214 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach, z tego dla:

- gmin (bez miast na prawach powiatów) – 3.638.253 tys. zł, w tym dla:
 - gmin wiejskich – 2.505.278 tys. zł,
 - gmin miejskich – 150.158 tys. zł,
 - gmin wiejsko-miejskich – 982.817 tys. zł,

- miast na prawach powiatów - 37.961 tys. zł.

Wykonanie w 2005 r. części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin było nominalnie wyższe o 6,6% od wykonania tej części subwencji ogólnej dla gmin w 2004 r.

Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin

Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin na 2005 r. została zaplanowana w ustawie budżetowej w wysokości 385.970 tys. zł, tj. w kwocie stanowiącej sumę wpłat gmin do budżetu państwa z przeznaczeniem na tę część subwencji.

W 2005 r. część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin została zwiększona o kwotę 19.872 tys. zł, pochodzącą ze zmniejszenia o taką kwotę części wyrównawczej subwencji ogólnej dla gmin, których wskaźnik dochodów podatkowych jest wyższy od 150% analogicznego wskaźnika obliczonego łącznie dla wszystkich gmin w kraju i które, w związku z tym, nie otrzymują kwoty uzupełniającej, choć jest ona dla nich obliczana.

W związku z powyższym, część równoważąca subwencji ogólnej na 2005 r. do podziału między gminy, wynosi 405.843 tys. zł.

Część równoważącą subwencji ogólnej dzieli się między gminy w celu wyrównania ewentualnych różnic w dochodach, w związku z wprowadzeniem zmian w systemie finansowania zadań. Stopień wyrównania różnic w dochodach wynikających ze zmian systemowych jest uzależniony od wielkości środków przeznaczonych na ten cel.

W 2005 r. część równoważąca subwencji ogólnej została rozdzielona między gminy zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 września 2004 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin na rok 2005 (Dz.U. nr 214, poz. 2169), stanowiącym wykonanie delegacji zawartej w art. 21 ust. 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

W rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin na rok 2005, określono iż z kwoty, która podlega podziałowi, zostanie wydzielone:

- 50% - do podziału pomiędzy gminy, w których dochody przeliczeniowe są niższe od dochodów bazowych (sposób ustalania dochodów bazowych i dochodów przeliczeniowych został określony w § 3 rozporządzenia Ministra Finansów),
- 10% - do podziału pomiędzy gminy, które w 2004 r. otrzymały część równoważącą subwencji ogólnej i w których wydatki na wypłatę dodatków mieszkaniowych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, poniesione w 2003 r., były wyższe od wydatków

z tego tytułu wszystkich gmin, w przeliczeniu na jednego mieszkańca w kraju, poniesionych w tym samym roku,

- 10% - do podziału pomiędzy gminy, które w 2004 r. otrzymały część równoważącą subwencji ogólnej i w których wydatki na oświetlenie ulic, placów i dróg, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, poniesione w 2003 r., były wyższe od wydatków z tego tytułu wszystkich gmin, w przeliczeniu na jednego mieszkańca w kraju, poniesionych w tym samym roku,
- 30% - do podziału pomiędzy gminy, w których łączne kwoty dochodów zaplanowane na 2005 r. z tytułu części wyrównawczej i części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin (w zakresie kwot, o których mowa w § 2 pkt 1 – 3 ww. rozporządzenia Ministra Finansów), pomniejszonych o kwoty wpłat zaplanowanych na 2005 r., były niższe o więcej niż 25.000 zł od łącznych dochodów ustalonych na 2004 r. z tytułu części wyrównawczej i części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin a następnie pomniejszonych o kwoty wpłat ustalonych na 2004 r.

Część równoważąca subwencji ogólnej, przekazywana była w dwunastu ratach miesięcznych – w terminie do 25 dnia każdego miesiąca, tj. w terminach ustawowych. Na rachunki budżetów gmin z tego tytułu została przekazana kwota 405.842 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach, z tego dla:

- gmin (bez miast na prawach powiatów) 305.113 tys. zł, w tym dla:
 - gmin wiejskich – 70.970 tys. zł,
 - gmin miejskich – 131.039 tys. zł,
 - gmin wiejsko-miejskich – 103.104 tys. zł,
- miast na prawach powiatów – 100.729 tys. zł.

Wykonanie w 2005 r. części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin było nominalnie wyższe o 56,5% od wykonania tej części subwencji ogólnej dla gmin w 2004 r.

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin - wynikająca z ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. nr 188, poz. 1840 z późn. zm.) - została zaplanowana w ustawie budżetowej na 2005 r. w wysokości 60.916 tys. zł.

Część rekompensująca subwencji ogólnej dla gmin jest przeznaczona na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na prowadzenie przez przedsiębiorcę, na podstawie zmienionego zezwolenia, działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

Wykaz gmin, uprawnionych do otrzymania w 2005 r. rekompensaty za 2004 r. został określony w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2004 (Dz.U. nr 23, poz. 191).

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 13 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobu ustalania i trybu przekazywania gminom części rekompensującej subwencji ogólnej na wyrównanie ubytku dochodów w specjalnych strefach ekonomicznych (Dz.U. nr 65, poz. 599 i z 2005 r. nr 86, poz. 737), część rekompensująca jest przekazywana jednorazowo w terminie do dnia 25 listopada roku budżetowego.

W 2005 r. część równoważąca subwencji ogólnej została przekazana na rachunki budżetów 12 gmin, w terminie określonym przepisami, w łącznej kwocie 10.531 tys. zł.

Zaplanowana w ustawie budżetowej na rok 2005 łączna kwota części rekompensującej subwencji ogólnej dla gmin została zmniejszona o pozostałą niewykorzystaną kwotę, w wysokości 50.385 tys. zł. Środki te zostały przeznaczone na zwiększenie części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

Ponadto, Minister Finansów – na podstawie art. 36 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego – zmniejszył, o środki nienależne, część rekompensującą subwencji ogólnej dla gmin na 2005 r. dla 1 gminy o 355 tys. zł. Środki te – stosownie do postanowień art. 36 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy – gmina zwróciła do budżetu państwa i zwiększyły one rezerwę subwencji ogólnej w zakresie kwoty, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1 tej ustawy.

W związku z powyższym, plan części rekompensującej subwencji ogólnej został łącznie zmniejszony do kwoty 10.176 tys. zł i taka kwota została przekazana na rachunki budżetów gmin z tego tytułu, tj. 100% planu po zmianach.

Subwencja ogólna dla powiatów

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów

Kwota przeznaczona na część wyrównawczą subwencji ogólnej dla powiatów w ustawie budżetowej na 2005 r. wynosiła 644.725 tys. zł.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Kwotę podstawową otrzymują powiaty, w których wskaźnik dochodów podatkowych z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i udziału we

wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) na 1 mieszkańca w powiecie jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich powiatów.

Wyrównanie stanowi 88% różnicy między średnim dochodem podatkowym na 1 mieszkańca kraju a dochodem podatkowym na 1 mieszkańca powiatu.

Kwota podstawowa stanowi iloczyn ww. kwoty wyrównania na 1 mieszkańca i liczby mieszkańców danego powiatu. Kwotę podstawową w 2005 r. otrzymało 299 powiatów.

Kwota uzupełniająca zależy od wskaźnika bezrobocia w danym powiecie i przeznaczona jest dla tych powiatów, w których wskaźnik bezrobocia - liczony jako iloraz stopy bezrobocia w powiecie i stopy bezrobocia w kraju - jest wyższy od 1,10. Im wyższy jest wskaźnik bezrobocia w powiecie, tym wyższa jest ta kwota. Kwotę uzupełniającą w 2005 r. otrzymało 206 powiatów.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej, przekazywana jest w dwunastu ratach miesięcznych - w terminie do 15 dnia każdego miesiąca. W 2005 r. część wyrównawcza subwencji ogólnej była przekazywana w terminach ustawowych. W 2005 r. na rachunki budżetów powiatów z tego tytułu została przekazana kwota 644.724 tys. zł, co stanowiło 100% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej po zmianach.

Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów

Część równoważąca subwencji ogólnej dla powiatów na 2005 r. została zaplanowana w wysokości 506.782 tys. zł i stanowiła sumę wpłat powiatów, w których wskaźnik dochodów podatkowych na 1 mieszkańca był większy niż 110% analogicznego wskaźnika obliczonego łącznie dla wszystkich powiatów w kraju.

Część równoważącą subwencji ogólnej otrzymują powiaty w celu wyrównania ewentualnych różnic w dochodach w związku z wprowadzeniem zmian w systemie finansowania zadań.

W 2005 r. część równoważącą subwencji ogólnej podzielono między powiaty zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 września 2004 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów na rok 2005 (Dz. U. nr 214, poz. 2170).

W roku 2005, zgodnie z ww. rozporządzeniem, część równoważącą otrzymały powiaty:

- w których dochody przeliczeniowe były niższe od dochodów bazowych; (sposób ustalania dochodów bazowych i dochodów przeliczeniowych został określony w § 3 rozporządzenia Ministra Finansów);

- w których jednostką organizacyjną był Powiatowy Urząd Pracy działający w 2004 r. na obszarze przekraczającym granice tego powiatu,
- w których długość dróg powiatowych, w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiatu, była wyższa od średniej długości dróg powiatowych w kraju w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju,
- które w 2003 r. otrzymały dotacje celowe z budżetu państwa na rodziny zastępcze,
- w których planowane dochody powiatu na 2005 r., były niższe o więcej niż 50 tys. zł od kwoty dochodów powiatu w 2004 r.; (sposób ustalania tych dochodów został określony w § 7 ww. rozporządzenia).

Rozdysponowana kwota części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów wynosiła 506.782 tys. zł.

Część równoważąca subwencji ogólnej przekazywana była w dwunastu ratach miesięcznych - w terminie do 25 dnia każdego miesiąca, tj. w terminach ustawowych. Na rachunki budżetów powiatów z tego tytułu została przekazana kwota 506.782 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach.

Subwencja ogólna dla województw

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw

Kwota przeznaczona w ustawie budżetowej na część wyrównawczą subwencji ogólnej dla województw wynosiła 438.972 tys. zł.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Kwota podstawowa jest przeznaczona dla tych województw, w których wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca (z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych PIT i udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych CIT) jest mniejszy niż wskaźnik dochodów podatkowych dla wszystkich województw.

Wyrównanie stanowi 70% różnicy między średnim dochodem podatkowym województw na 1 mieszkańca w kraju a dochodem podatkowym na 1 mieszkańca województwa. Kwota podstawowa stanowi iloczyn ww. kwoty wyrównania i liczby mieszkańców w danym województwie.

Kwotę podstawową subwencji wyrównawczej otrzymało 14 województw, w tym 1 województwo (mazowieckie) w wyniku zmian w podziale administracyjnym kraju.

Kwota uzupełniająca uzależniona jest od liczby mieszkańców w województwie. Kwotę tę otrzymują województwa, w których liczba mieszkańców nie przekracza 3 milionów. Podstawę do jej wyliczenia stanowi przeliczeniowa liczba mieszkańców województwa ustalana w sposób określony ustawowo.

Wysokość kwoty uzupełniającej należnej danemu województwu stanowi iloczyn przeliczeniowej liczby mieszkańców i 9% średniego dochodu podatkowego województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca w kraju.

Kwotę uzupełniającą otrzymało 13 województw, w tym 1 województwo (mazowieckie), w wyniku zmian w podziale administracyjnym kraju.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej przekazywana była w dwunastu ratach miesięcznych - w terminie do 15 dnia każdego miesiąca, tj. w terminach ustawowych. Na rachunek budżetów województw z tego tytułu została przekazana kwota 438.971 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach.

Część regionalna subwencji ogólnej dla województw

Część regionalna subwencji ogólnej dla województw jest rozdzielana z uwzględnieniem takich czynników jak: stopa bezrobocia, PKB i powierzchnia dróg przypadająca na 1 mieszkańca w danym województwie. Przeznaczona jest na uzupełnienie dochodów województw w związku ze zmianą finansowania zadań.

Część regionalna subwencji ogólnej dla województw na 2005 r. została zaplanowana w wysokości 314.510 tys. zł i stanowiła sumę wpłat województw, w których wskaźnik dochodów podatkowych na 1 mieszkańca był większy niż 110% analogicznego wskaźnika obliczonego łącznie dla wszystkich województw.

W 2005 r. łączna kwota części regionalnej subwencji ogólnej dla województw była rozdzielana w następujący sposób:

- 20%, tj. 62.902 tys. zł – między województwa, w których stopa bezrobocia była wyższa od 110% średniej stopy bezrobocia w kraju; wysokość tej kwoty dla województwa spełniającego warunek jej otrzymania, jest uzależniona od tego, czy przeliczeniowa liczba bezrobotnych, ustalana w przedziałach wiekowych, jest wyższa od udziału procentowego bezrobotnych w kraju w danym przedziale wiekowym, w ogólnej liczbie bezrobotnych w kraju; kwotę tę otrzymało 7 województw;

- 40%, tj. 125.804 tys. zł – między województwa, w których powierzchnia dróg wojewódzkich w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa była wyższa od powierzchni dróg wojewódzkich w kraju w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju; kwotę tę otrzymało 13 województw;
- 10% tj. 31.451 tys. zł – między województwa, w których PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa był niższy od 75% PKB w kraju, w przeliczeniu na 1 mieszkańca kraju; kwotę tę otrzymały 4 województwa;
- pozostałe 30%, tj. 94.353 tys. zł łącznej kwoty części regionalnej subwencji ogólnej rozdzielono między województwa zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 września 2004 r. w sprawie podziału części regionalnej subwencji ogólnej dla województw na rok 2005 (Dz. U. nr 214, poz. 2171), tj. między województwa, w których dochody przeliczeniowe były niższe od dochodów bazowych (sposób ustalania dochodów bazowych i dochodów przeliczeniowych został określony w rozporządzeniu Ministra Finansów) oraz między wszystkie województwa - w zależności od wysokości wydatków bieżących, poniesionych w 2003 r. na regionalne pasażerskie przewozy kolejowe.

Według opisanych wyżej kryteriów, rozdzielono pomiędzy województwa kwotę 314.510 tys. zł.

Część regionalna subwencji ogólnej, przekazywana była w dwunastu ratach miesięcznych – w terminie do 25 dnia każdego miesiąca, tj. w terminach ustawowych. Na rachunek budżetów województw z tego tytułu została przekazana kwota 314.510 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach.

Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego

W ustawie budżetowej na 2005 r. środki na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego zaplanowano w wysokości 388.740 tys. zł. W ramach tej kwoty ujmowane są środki, o których mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 26 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, w budżecie państwa tworzy się rezerwę subwencji ogólnej w wysokości 2% sumy planowanych części wyrównawczych subwencji ogólnej ustalonej dla gmin, powiatów i województw. W 2005 r. rezerwa ta wynosiła 95.651 tys. zł.

Środki te są przeznaczone na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego a w szczególności na zadania związane z pomocą społeczną oraz na wyrównanie różnic w dochodach jednostek samorządu terytorialnego po zmianie systemu finansowania zadań.

Ponadto, zgodnie z art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zwroty kwot subwencji ogólnej nienależnie otrzymanych przez jednostki samorządu terytorialnego zwiększają rezerwę subwencji ogólnej w zakresie omawianej kwoty.

W 2005 r. zwroty kwot subwencji ogólnej nienależnie otrzymanych przez jednostki samorządu terytorialnego wyniosły 3.144 tys. zł, tak więc rezerwa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1, tj. w części przeznaczonej na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego na koniec 2005 r. wynosiła 98.795 tys. zł.

Środki tej rezerwy przekazywane były do jednostek samorządu terytorialnego zgodnie z kryteriami wypracowanymi wspólnie przez stronę rządową i stronę samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W 2005 r. z tytułu ww. rezerwy przekazano jednostkom samorządu terytorialnego następujące środki:

- 22.526 tys. zł – dla 282 gmin,
- 76.269 tys. zł – dla 195 powiatów.

Zgodnie z art. 26 ust. 2 pkt 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w budżecie państwa tworzy się rezerwę subwencji ogólnej na finansowanie inwestycji rozpoczętych przed dniem 1 stycznia 1999 r., na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach publicznych powiatowych, wojewódzkich i krajowych w miastach na prawach powiatu oraz na dofinansowanie rzecznych przepraw promowych. W 2005 r. rezerwa ta wynosiła 293.089 tys. zł.

Rezerwa ta przeznaczona jest na dofinansowanie:

- 1) inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu, rozpoczętych przed dniem 1 stycznia 1999 r.,
- 2) utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu,
- 3) budowy, modernizacji, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Na podstawie art. 26 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych

w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego.

Rezerwa ta została w całości rozdysponowana i przekazana do właściwych samorządów według harmonogramu zaproponowanego przez Ministra Infrastruktury.

W 2005 r. z tytułu ww. rezerwy przekazano jednostkom samorządu terytorialnego następujące środki:

- 32.500 tys. zł – dla 14 województw,
- 199.699 tys. zł – dla 51 miast na prawach powiatu,
- 60.890 tys. zł – dla 144 powiatów.

W 2005 r. z ww. rezerwy przekazano:

- 232.709 tys. zł – na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w miastach na prawach powiatu,
- 41.066 tys. zł – na dofinansowanie budowy, modernizacji, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu,
- 19.314 tys. zł – na utrzymanie rzecznych przepraw promowych w Świnoujściu.

W 2005 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazane zostały środki z tytułu rezerw, o których mowa w art. 26 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w łącznej kwocie 391.884 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach.

Ponadto, w 2005 r. wydatki w części 82, w rozdziale 75814 - Różne rozliczenia finansowe, zwiększono ze środków rezerw celowych budżetu państwa o kwotę 91 tys. zł, przeznaczoną na sfinansowanie rekompensaty dla 2 gmin z tytułu nie pobranych dochodów w związku z ustawowym zwolnieniem – na podstawie art. 14 ust. 13a ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. nr 114, poz. 492 z późn. zm.) – parków narodowych oraz rezerwatów przyrody z podatków i opłat lokalnych – plan subwencji ogólnej został zwiększony o 91 tys. zł.